

Tvedestrand kommune
Postboks 38
4901 TVEDESTRAND

Deres ref.
2016/188

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/3583

Dato
13.04.2016

Vedtak etter verneforskrift om klippeblåvinge som prioritert art. Dispensasjon til ferdigplanering av industri/lagertomt - Dypvågveien 261 - gnr/bnr 91/2

Vi viser til e-post fra Tvedestrand kommune datert 26/1-2016, vedrørende søknad fra grunneier av gnr/bnr 91/2, om dispensasjon fra forskrift om klippeblåvinge som prioritert art, for ferdigplanering av industri/lagertomt.

Vedtak

Fylkesmannen gir dispensasjon fra forskrift om klippeblåvinge som prioritert art §§ 3 og 4, jf. § 8, til sprengnings- og planeringsarbeid på eiendom gnr/bnr 91/2, på følgende vilkår:

1. Tiltakshaver må sette opp sperrebånd som markerer grensen for anleggsområdet.
2. For å unngå forstyrrelse av klippeblåvingen i sin mest aktive periode (april - september), må anleggsarbeidet foregå i perioden oktober til april.
3. Anleggsarbeidet skal gjennomføres på en slik måte at vegetasjonen utenfor anleggsområdet ikke skades.

Dersom uforutsette komplikasjoner oppstår i anleggsfasen, skal Fylkesmannens miljøvernnavdeling og/eller SNO underrettes umiddelbart, slik at situasjonen kan bli vurdert, avklart og fulgt opp av forvaltningsmyndigheten.

Bakgrunn og historikk

Klippeblåvinge (*Scolitantides orion*) er en av Norges mest sjeldne dagsommerfugler og vurdert til å være kritisk truet (CR), jf. Norsk rødliste 2015, og totalfredet i Norge. Arten er per i dag bare kjent fra to begrensede områder i Østfold og ett i Aust-Agder og fikk status som «prioritert art» med økologisk funksjonsområde (ØFO) ved kgl.res. 20. mai 2011. Globalt finnes arten i mer eller mindre isolerte populasjoner fra Spania og Tyrkia i Sør-Europa gjennom Kaukasus og Mongolia til Kamtsjatka i det nordlige Asia.

Klippeblåvinge flyr i mai-juni og er i larvestadiet spesielt tilknyttet planten smørbukk (*Hylotelephium maximum*) som trives på soleksponerte berg nær sjøen. Det ble gjennomført et grundig og omfattende kartleggingsarbeid i forbindelse med at klippeblåvinge ble utpekt som en prioritert art, og i forbindelse med fastsettelse av dens funksjonsområde. Siden har det

vært utført jevnlig kartlegginger for å vurdere bestandens utvikling i Tvedestrand (og i Østfold). På oppdrag for Miljødirektoratet har Norsk institutt for naturforskning (NINA) i 2014 foretatt en særskilt vurdering av ØFO og situasjonen for klippeblåvinge i Tvedestrand generelt og ved Åsstø spesielt. Feltundersøkelser gjennomført av NINA i 2015 i ØFO påviste heller ikke funn av klippeblåvinge, som ikke har vært observert ved Åsstø siden 1996 (NINA rapport 649, s. 26). Det svenske konsulentfirmaet Ecocom AB har på oppdrag av Fylkesmannen i 2015 befart historiske lokaliteter i Aust-Agder, og vurdert hvilke arealer som har kvaliteter som klippeblåvingehabitat innenfor ØFO. Resultater fra Ecocom sin kartlegging brukes som del av kunnskapsgrunnlaget i denne saken. Fylkesmannen har befart området ved flere anledninger, senest februar 2016.

I 2006 fikk grunneier tillatelse til å sprengne og planere lagertomt og vei på eiendommen. Av ulike årsaker ble dette arbeidet aldri ferdigstilt, og tillatelsen fra 2006 er bortfalt. For å få fullført arbeidet, gjenstår det noe sprengningsarbeid, flytting av sprengstein og planeringsarbeid.

Klippeblåvinge ble utnevnt til prioritert art og fikk sin forskrift i 2011. Aktuelle område omfattes av reguleringsplan for Åsstø-Øygardsliene, Krokvåg, vedtatt 5.2.2013, hvor området er regulert til industri/lagerplass og bevaringsområde for klippeblåvinge, BKB1 (omfatter ØFO). Grunneier av gnr/bnr 91/2 søker derfor om dispensasjon fra naturmangfoldloven (nml.) § 24 og forskrift om klippeblåvinge som prioritert art § 3, til ferdigplanering av industri-/lagertomt ved Åsstø.

Juridisk grunnlag

Omsøkte tiltak innebærer terrenginngrep i det økologiske funksjonsområdet for klippeblåvinge ved Åsstø i Tvedestrand kommune. Tiltaket må derfor behandles etter Forskrift om klippeblåvinge (*Scolitantides orion*) som prioritert art (FOR-2011-05-20-522), heretter kalt forskriften.

Forskriften § 2 lyder:

«Formålet med forskriften er å ivareta klippeblåvinge i samsvar med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 første ledd.»

Naturmangfoldloven (nml.) § 5. (*forvaltningsmål for arter*) første ledd lyder:

«Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.»

Forskriften § 3 lyder:

«Enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av klippeblåvinge er forbudt. Som ødeleggelse regnes uttak, ødeleggelse eller skade av vertsplanten smørbukk (*Hylotelephium maximum*) i det økologiske funksjonsområdet for klippeblåvinge og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten.»

Forskriften § 4 første ledd, andre ledd, første og andre punktum, og tredje ledd lyder:

«Som økologiske funksjonsområde for klippeblåvinge regnes i forskriften artens leveområder.

I det økologiske funksjonsområdet for klippeblåvinge er bruk som tar hensyn til klippeblåvingens leveområder tillatt. Annen bruk er ikke tillatt.

Oppføring av nybygg og større tilbygg, masseuttak, utfylling og lagring av masser og skogplanting er forbudt.»

Dispensasjonsadgang – Fylkesmannens kompetanse

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet etter forskriften, jf. forskriften § 7.

Dispensasjonsadgangen fremgår av forskriften § 8, hvor første ledd, første punktum lyder:

«Fylkesmannen kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudene i § 3, § 4 annet ledd annet punktum og § 4 tredje ledd, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd.»

Naturmangfoldloven § 24 femte ledd lyder:

«Myndigheten etter loven kan gjøre unntak fra forskrift etter § 23 dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig.»

Etter nml. § 7 skal prinsippene i nml. §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11), og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Beskrivelse av tiltaket

Det er ikke løsmasser på det aktuelle berget, fordi all løsmasse ble fjernet i 2006 som et ledd i det planlagte sprengningsarbeidet. For å få fullfør arbeidet med å planere terrenget, gjenstår det å fjerne løse blokker fra det høyeste partiet, sprengte bort det lave berget nærmest sagbygningen (omfatter areal på ca. 100 m²), flytting av sprengstein, og planeringsarbeid.

Fylkesmannens vurdering

Det ble gjennomført et grundig og omfattende kartleggingsarbeid i forbindelse med at klippeblåvinge ble utpekt som en prioritert art, og ved fastsettelse av dens funksjonsområde. Siden har det vært utført jevnlig kartlegginger for å vurdere bestandens utvikling i Tvedestrand (og i Østfold).

Menneskelige inngrep og gjengroing er de største truslene mot klippeblåvingen og dens habitat. Det er ikke dokumentert klippeblåvinge ved Åsstø siden 1996, men det er her det tidligere ble funnet flest individer av klippeblåvinge i Tvedestrand. Populasjonen i Tvedestrand karakteriseres som å være i en svært kritisk situasjon. Fylkesmannen mener ut fra dette at kunnskapsgrunnlaget om artens bestandssituasjon, utbredelse og økologiske tilstand er

tilfredsstillende for å kunne fatte en beslutning i saken (jf. nml. § 8). Føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9 tillegges følgelig mindre vekt i denne saken.

Påvirkningen av et økosystem skal vurderes ut ifra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. I de senere år har det blitt gitt tillatelse til utvidelse av to fritidsboliger, etablering av veg til Sørlandsleia hyttefelt og utbedring av fv. 411 som berører ØFO. Samlet er tiltakenes totale arealbeslag omfattende innenfor ØFO, men basert på Ecocom sin kartlegging og vurderinger av ØFO som belyser potensielt habitat for klippeblåvinge er det lite potensielt habitat som berøres i disse sakene. I andre saker hvor potensielt klippeblåvingehabitat som berøres har Fylkesmannen satt vilkår i vedtaket om gjennomføring av kompenserende tiltak.

Arealet er allerede regulert til industri/lagerplass, og tiltaket medfører at ca. 100 m² fjell sprenges bort. Arealet som berøres er vurdert til ikke å være potensielt klippeblåvingehabitat (jf. vurderingene til Ecocom). I forbindelse med utbedring av fv. 411 ved Åsstø ble det foretatt geologiske undersøkelser av fjellet i forhold til sprengningsarbeid. Fjellet ble vurdert til å være enkelt å sprengre i, uten fare for ukontrollert sprengning. Basert på historiske feltrapporter fra NINA, Ecocom sin rapport fra 2015 og kunnskap fremkommet i forbindelse med Statens vegvesen sitt arbeid med utbedring av fv. 411, vurderer Fylkesmannen at omsøkte tiltak medfører svært liten risiko for forringelse av arten klippeblåvinge og dens bestandssituasjon eller dens bestandsutvikling. Omsøkte tiltak vil etter vår vurdering ikke medføre nevneverdig økt samlet belastning for klippeblåvinge, jf. nml. § 10. Vi mener imidlertid at det er nødvendig med forebyggende tiltak (jf. vilkår i vedtaket) slik at hensyn til klippeblåvinge sikres ivaretatt i størst mulig grad.

Prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse (jf. nml. § 11) er relevant, og det vil være aktuelt med oppfølging av anleggsarbeidet underveis i prosessen og når arbeidet er slutført. For å hindre uforutsette skader på naturmangfoldet må tiltakshaver sette opp sperrebånd som markerer grensen for anleggsområdet. For å unngå forstyrrelse av klippeblåvingen i sin mest aktive periode (april – september) må anleggsarbeidet foregå i perioden oktober til april. Eventuelle kostnader knyttet til forebyggende tiltak må tiltakshaver dekke.

De vilkår som er satt for å gi dispensasjon til sprengning og planeringsarbeidet vil etter Fylkesmannens vurdering sikre at krav til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er oppfylt, jf. nml. § 12.

Konklusjon

Med bakgrunn i vurderingene over mener Fylkesmannen det er grunnlag for å innvilge dispensasjon til å gjennomføre sprengnings- og planeringsarbeid på allerede etablert industri/lagertomt. Arealet som berøres er vurdert til ikke å være potensielt klippeblåvingehabitat. For å redusere risiko for skade på naturmangfoldet setter Fylkesmannen likevel vilkår for dispensasjonen, her under krav til forebyggende tiltak. Dersom tiltaket gjennomføres i henhold til plantegninger som er presentert i saken, og etter de vilkår som er satt i dette vedtaket, anses ikke tiltaket å forringe klippeblåvingens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, jf. nml. § 24 femte ledd, eller være i strid med formålet i forskriften, jf. § 2.

Vedtak

Fylkesmannen gir dispensasjon fra forskrift om klippeblåvinge som prioritert art §§ 3 og 4, jf. § 8, til sprengnings- og planeringsarbeid på eiendom gnr/bnr 91/2, på følgende vilkår:

1. Tiltakshaver må sette opp sperrebånd som markerer grensen for anleggsområdet.
2. For å unngå forstyrrelse av klippeblåvingen i sin mest aktive periode (april - september), må anleggsarbeidet foregå i perioden oktober til april.
3. Anleggsarbeidet skal gjennomføres på en slik måte at vegetasjonen utenfor anleggsområdet ikke skades.

Dersom uforutsette komplikasjoner oppstår i anleggsfasen, skal Fylkesmannens miljøvernavdeling og/eller SNO underrettes umiddelbart, slik at situasjonen kan bli vurdert, avklart og fulgt opp av forvaltningsmyndigheten.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, jf. forvaltningsloven § 32.

Vi gjør oppmerksom på retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19, til å se sakens dokumenter.

Med hilsen

Ingunn Løvdal
ass. miljøverndirektør

Arnstein Knutsen Engemyr
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Arnstein Knutsen Engemyr, tlf.: 37 01 75 88

Kopi til:
Miljødirektoratet sendt pr. e-post
Statens naturoppsyn v/Arild Pfaff sendt pr. e-post